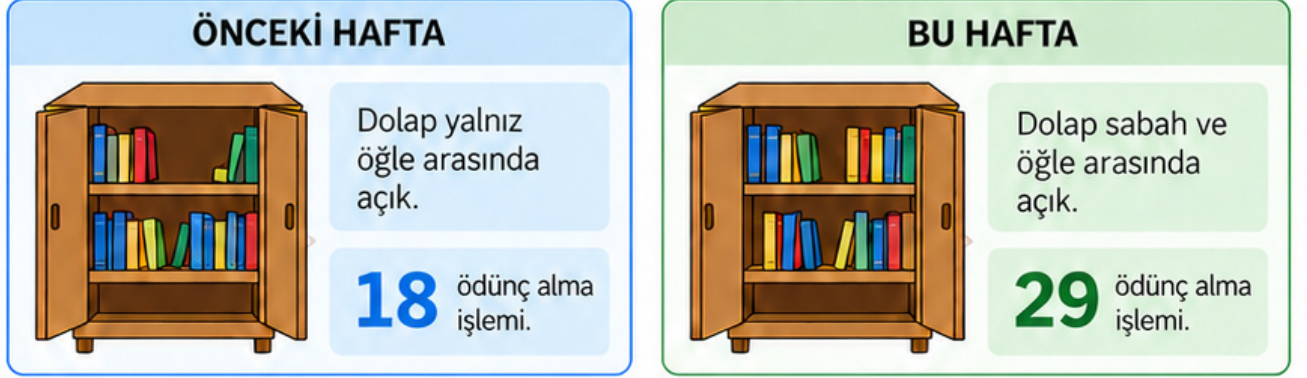

ÖZGÜN MUHAKEME SORULARI

1. Başlıktaki sınır

Okul gazetesi, kitap paylaşım dolabıyla ilgili iki kaydı birlikte kullanacak. Başlık, değişimi bildirmeli; tek haftalık kayıtları bütün döneme yaymamalı ve ödünç alma sayısını kitabı bitirme sayısı gibi sunmamalı.

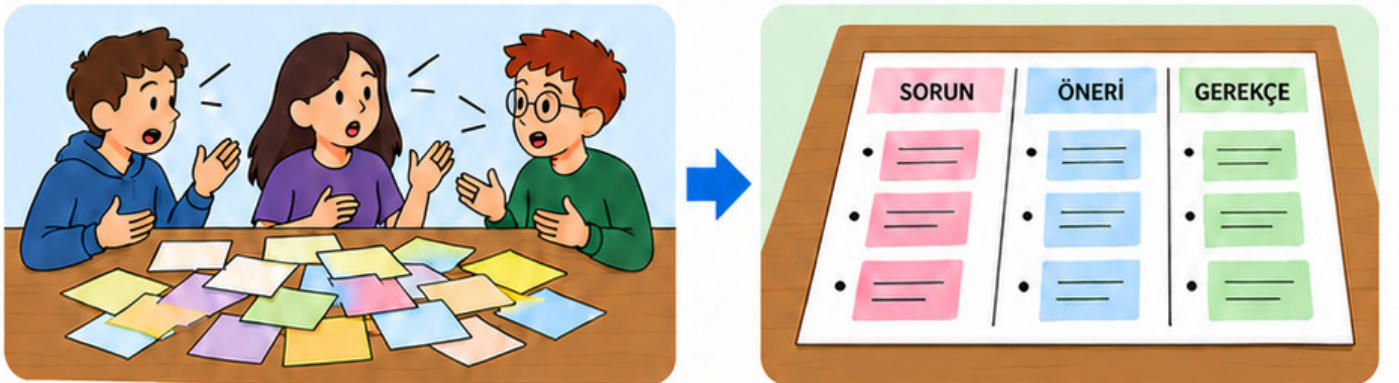
Kaç farklı öğrencinin yararlandığı ve kitapları bitirip bitirmediği kaydedilmedi.

Hangi başlık ve alt başlık, değişimi doğru bildirirken kanıtın sınırını korur?

- A) Daha uzun erişim haftasında ödünç alma arttı — Okuma bitirme ve öğrenci sayısı ayrıca araştırılmalı.
- B) Okulun tamamı daha çok kitap bitirdi — Ödünç alma kayıtları bunu kesin olarak gösterdi.
- C) Dolabın açık kaldığı her dakika okuma hızını artırdı — Bu sonuç bütün dönem için geçerli.
- D) Yeni dolap eski dolabın yerini aldı — 29 farklı öğrenci birer kitap bitirdi.

2. Düğümü çözen ayrıntı

Özgün metin: “Takımın önerileri masada üst üste birikti. Herkes aynı anda konuşunca düşünceler birbirine dolandı. Suna kâğıdı üçe ayırdı: sorun, öneri, gerekçe. Arkadaşları sözlerini bu bölümlere yazdı. Az önce kocaman görünen düğüm, bir ucundan çözülmeye başladı.”

Hangi yorum, “düğüm” sözünün anlamını ve son görüntünün metne katkısını birlikte açıklar?

- A) Düğüm, görüşler arasındaki ayrılıktır; bölümlenmiş kâğıt, herkesin sonunda aynı öneriyi seçtiğini gösterir.
- B) Düğüm, gerekçesi zayıf önerilerdir; son görüntü, Suna’nın bu önerileri tartışmadan elediğini gösterir.
- C) Düğüm, düşüncelerin karışmasıdır; bölümlenmiş kâğıt, konuşmanın anlaşılır bir düzene girdiğini gösterir.
- D) Düğüm, konuşma sırasının belirsizliğidir; son görüntü, yalnız Suna’nın konuşmasına karar verildiğini gösterir.

3. Eski çizginin değeri

Mimar, duvardaki çatlağı kapatacak boyayı seçiyordu. Evin yaşlı sahibi, çatlağın yanındaki kurşun kalem çizgilerini gösterdi: Her biri torununun bir yaştaki boyuydu. Mimar çatlağı onardı; çizgileri ise ince bir çerçeveye korudu. Ev yenilenmişti, fakat büyümenin izleri silinmemişti.

Bu metinde mimarın son kararıyla hangi düşünce somutlaştırılmıştır?

- A) Yenileme, bir mekânın kişisel hafızasını koruyarak da yapılabilir.
- B) Eski bir yapının bütün kusurları olduğu gibi bırakılmalıdır.
- C) Bir evin değeri yalnızca kullanılan malzemeye bağlıdır.
- D) Onarım yapmak geçmişle ilgili her şeyi ortadan kaldırır.

4. Görünmeyen özne

“Sabahın ilk vapuru iskeleye yanaşınca kıyı uykusundan silkinir. Kepenkler açılır, çay bardaklarının sesi sokağa yayılır.” Bir öğrenci, “Kıyı uykusundan silkinir.” cümlesinin insan dışı bir varlığa insan davranışı yüklediğini söyler.

Hangi açıklama hem bu belirlemeyi hem de anlatıma katkısını doğru verir?

- A) Benzetme vardır; kıyı bir vapura benzetilerek hız anlatılır.
- B) Abartma vardır; vapurun gerçekte yaşayamayacağı söylenir.
- C) Kişileştirme vardır; sabah hareketliliği uyanma üzerinden canlandırılır.
- D) Karşılaştırma vardır; bütün kıyılar sakinliklerine göre sıralanır.

5. İki anlatıcının farkı

- A: “Kapı açıldı. İçeri giren adam elindeki paketi sıkıca tutuyordu. Neden heyecanlandığını anlayamadım.”
- B: “Kapıdan girerken paketi daha sıkı tuttum. Yıllardır aradığım defteri sahibine verecektim; heyecanım bundandı.”

A ve B aynı anda görülen olayı nasıl farklı bilgilerle anlatıyor? Her metinden bir kanıtla açıklayınız.

6. Aynı sözcüğün iki yönü

“Ustanın kapısı, yardım isteyen herkese açıktı. Ama atölyenin kapısını, boya kuruyana kadar kapalı tutuyordu.”

İki “kapı” kullanımının anlam ilişkisi hangi seçenekte doğru açıklanmıştır?

- A) İkisi de yalnızca bir yapının girişini belirtir; yardım anlamı yoktur.
- B) İlki erişilebilir ve yardımsever olmayı, ikincisi gerçek bir yapı bölümünü anlatır.
- C) İlki gerçek bir yapı bölümünü, ikincisi yardım etmeyi reddetmeyi anlatır.
- D) İkisi de ustanın atölyesinde hiç giriş bulunmadığını gösterir.

7. Eksik kalan halka

Bir okulda açık hava derslerine geçen ay yalnızca üç sınıf katıldı. Bu sınıfların öğretmenleri öğrencilerin daha çok soru sorduğunu kaydetti. Haberin taslağı, “Açık havaya çıkan her öğrenci bütün derslerde daha başarılı olur.” diyor.

Bu taslakla ilgili en yerinde eleştiri hangisidir?

- A) Öğretmen gözlemleri hiç kullanılamaz; haber tamamen silinmelidir.
- B) Üç sınıf bulunduğu için açık hava dersi yapılmadığı anlaşılır.
- C) Soru sorma sayısı, öğrencilerin yaşını kesin olarak gösterir.
- D) Sınırlı katılım ve soru sorma gözlemi, herkesin bütün derslerdeki başarısını kanıtlamaz.

8. Eksik karşıtlığı tamamla

“Bazı yürüyüşçüler rotayı olabildiğince kısa sürede bitirmek istiyordu; bazılarıysa yol boyunca durup çizim yapıyordu. Rehber, _____. Böylece hızlı yürüyenler beklemek zorunda kalmadı, çizim yapanlar da acele etmedi.”

Boşluğu, iki grubun ihtiyacını da karşılayan tek bir cümleyle tamamlayınız. Son cümledeki iki sonucu nasıl sağladığını açıklayınız.

9. Son cümlelerin görevi

“Köyün meydanında artık suyu akmayan bir çeşme vardı. Çocuklar yanından geçiyor, taşındaki silik yazıya bakmıyordu. Bir gün öğretmen yazıyı okuyup çeşmenin ortak emekle yapıldığını anlattı. Ertesi hafta çocuklar çeşmenin çevresini temizledi. Su yine akıyordu, fakat çeşme artık görünmez değildi.”

Son cümle metne hangi anlamı *katar*?

- A) Çeşmenin bir haftada yeniden su vermeye başladığını bildirir.
- B) Çeşmenin fiziksel sorunu sürse de toplumsal değerinin fark edildiğini gösterir.
- C) Çocukların yalnızca akan suyla ilgilendiğini kanıtlar.
- D) Öğretmenin yazıyı okuyamadığını açıklar.

10. Bilgiyi taşıyan bağlaç

Bir duyuru, serginin herkese açık olduğunu; atölyeye katılmak içinse önceden kayıt gerektiğini aynı cümlede belirtmek istiyor.

Hangi cümle iki bilgiyi de değiştirmeden aktarır?

- A) Sergi herkese açıktır; ancak atölyeye katılım için önceden kayıt gerekir.
- B) Sergiye gelen herkes atölyeye kayıt yaptırmış sayılır.
- C) Atölye kayıt gerektirdiği için sergiye kimse alınmaz.
- D) Sergi ve atölyeye girmek için hiçbir koşul yoktur.

11. İfadeyi işleviyle eşleştir

İfadeler:

1. “Kaygı, çantamda taşıdığım bir taş gibiydi.”
2. “Çatıda bekleyen rüzgâr, pencereden içeri seslendi.”
3. “Salon öyle sessizdi ki iğne düşse duyulurdu.”

İşlevler:

- A. Sessizliği olduğundan güçlü duyurmak.
- B. Görünmeyen bir duyguyu ağırlık duygusuyla somutlaştırmak.
- C. Doğa olayını insan davranışıyla canlandırmak.

Her ifadeyi bir işlevle eşleştiriniz. İkinci ifadedeki insan davranışını da belirtiniz.

1.
2.
3.

12. Bir tercihin gerekçesi

Zehra, dedesinin anlattığı oyunları kaydederken yalnızca kuralları yazmadı. Oyunun nerede oynandığını, oyuncuların hangi sözlerle birbirini çağırdığını da not etti. “Kurallar oyunu kurdurur; bu sözlerle o günün sesini getirir.” dedi.

Zehra neden çağırma sözlerine de yer vermiştir?

- A) Kuralların yanlış olduğunu kanıtlamak için
- B) Bütün oyunların aynı yerde oynandığını göstermek için
- C) Oyun kurallarını metinden tamamen çıkarmak için
- D) Oyunun uygulanışıyla birlikte yaşandığı ortamı da hissettirmek için

13. Cümle çıkarılırsa

- I. Yeni fidanların yanına küçük isim levhaları yerleştirdik.
- II. Levhalar, hangi bitkiye ne kadar su verileceğini de gösteriyordu.
- III. Böylece nöbeti devralan arkadaşımız önceki ekibe sormadan doğru bakımı yapabildi.
- IV. Okulun spor salonu geçen yıl boyanmıştı.

Hangi cümle çıkarılırsa paragrafın temel bilgi akışı korunur ve konu dışı ayrıntı giderilir?

- A) I
- B) II
- C) IV
- D) III

14. Kibar olmak, belirsiz olmak değildir

Kulüp duyurusu taslağı: “Bir ara malzemeleri bir yere getirseniz iyi olur.”

Kesin bilgiler: Kullanılmış ama temiz kumaş parçaları cuma günü öğle arasında görsel sanatlar odasına getirilecek. Katılım gönüllü.

Kesin bilgileri koruyan, gönüllülüğü açık ve kibar bir duyuru yazınız. Taslaktaki iki belirsiz ifadeyi hangi bilgilerle değiştirdiğinizi belirtiniz.

15. Bakış değişince

“Çocukken saatçinin dükkânını hep yavaş bulurdum. Usta her parçaya uzun uzun bakardı. Yıllar sonra kendi yaptığım modeli aceleyle bozunca o dükkânı yeniden düşündüm: Orada zaman boşa gitmiyor, özenli işe dönüşüyormuş.”

Anlatıcının düşüncesindeki değişim hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Gecikme saydığı davranışı, yaşadığı deneyimden sonra özen göstergesi olarak görmüştür.
- B) Önceden sevdiği saatçiliği artık gereksiz bir iş olarak görmüştür.
- C) Ustanın bütün saatleri bozduğunu sonradan öğrenmiştir.
- D) Çocukluğundan beri hiç değişmeyen bir yargıyı yinelemiştir.

16. Bağlantıları izleyerek sırala

- A. Bu küçük onarımdan sonra kapağı yeniden taktım.
- B. Kutuyu açmaya çalışınca menteşenin gevşediğini fark ettim.
- C. Ancak kapak düzgün açılıp kapandıktan sonra içindeki mektupları yerleştirdim.
- D. Önce gevşek vidayı uygun tornavidayla sıktım.

Cümleleri tutarlı bir olay sırasına koyunuz. A ve C cümlelerinin kendilerinden önceki hangi işlemlere bağlandığını açıklayınız.

17. Görselden başlıға

Bir **afişin betimi**: Açık bir valizin içinde kıyafet yerine küçük fotoğraflar ve not kâğıtları vardır. Yanında “Yolculuktan ne getirirsin?” yazmaktadır. Görselde para, ürün veya mağaza bulunmaz.

Afiş için kısa bir alt başlık yazınız. Valizdeki iki ayrıntıyı kullanarak afişin yolculukla ilgili hangi düşünceyi öne çıkardığını açıklayınız.

18. Eleştirinin odağı

“Bu gezi yazısında sokak adlarını eksiksiz öğreniyoruz. Fakat yazar hiçbir yerde durup bir ses, koku ya da insan davranışını fark ettirmiyor. Metin beni şehre götürmekten çok, haritada bir çizgi izletiyor.”

Eleştirmen metnin hangi yönünün geliştirilmesini istemektedir?

- A) Sokak adlarının hepsinin çıkarılıp yalnız tarih verilmesini
- B) Gezi sırasında kullanılan aracın teknik özelliklerinin artırılmasını
- C) Mekânı yaşatan gözlem ve duyuşal ayrıntılara yer verilmesini
- D) Her cümlelerin aynı uzunlukta yazılmasını

19. Özette iki boşluk

“Mahalle fırını, gün sonunda kalan ekmekleri bir paylaşım rafına koydu. Başlangıçta isteyen herkes raftaki ekmeklerin ücretli olduğunu sanıyordu. Fırıncı ‘Ücretsiz paylaşım’ yazısını ekleyince insanlar rafa yönelmeye başladı.”

Özeti tamamlayınız: “İlk durumda paylaşımın amacı anlaşılmadı çünkü _____. Sonradan eklenen yazı _____.” İki boşluk da metindeki neden-sonuç ilişkisini korusun.

20. Sonu başa bağla

“Defterimin ilk sayfasına büyük bir gemi çizmiştim. Rüzgârı, limanı, rotayı ekledikçe gemi sayfaya sığmaz oldu. Silgiyi elime aldım; sonra vazgeçtim. Yanına ikinci bir kâğıt koydum.”

Metni, “Bir fikir büyüdüğünde onu küçültmek tek çözüm değildir.” düşüncesini sezdiren iki cümleyle tamamlayınız. Yeni sonun ilk olaylarla bağlantısını açıklayınız.

